

Chris van Swaay

Zwarspruetdikkopje.

vliegplaatsen zijn ook de Zijperdijk, Hazedwardsdijk en Spreuwendijk om het dorp Petten. Zo tel ik op de Spreuwendijk op 25 en 27 juli 1991 over een lengte van 300 meter 111 en 102 stuks en op de Zijperdijk op 5 augustus 1991 over 800 meter 175 stuks.

Aantalveranderingen

De tellingen zijn verricht in de jaren 1990-1992, 1994-1997 en 2003-2012. Tabel 2 toont van deze jaren het maximum aantal per decade (tien dagen). Het jaar 1991 is duidelijk het topjaar, de terugval in de periode 1992-1994 is groot en zet zich 1995-1997 voort. De soort lijkt zich in 2005 te herstellen met uitschieters op de Zijperdijk naar 181 en 143 stuks. De terugval in 2006 is echter sterk en sindsdien blijft de stand onveranderd op dit lage niveau. Volgens de website Vlindernet.nl breidt het zwarspruetdikkopje zich in ons land uit, maar nemen tegelijkertijd de aantallen per vliegplaats af. De Vlinderstichting stelt in een nieuwsbericht van 21 mei 2010 dat de stand gedurende de periode van 1994/1995 tot 2007/2008 met meer dan 75% is afgenomen. De afname in Petten in dezelfde periode is met 90% nog sterker. Opvallend zijn het vroege grote aantal in de derde decade van juni 1992, en ook de grote verschillen tussen de drie piekdecaden van 1991 en 1992. De tweede en derde decade van juli en de eerste decade van augustus hebben elk een aandeel van meer dan 25% van het totaal aantal waarnomen vlinders tussen 1990 en 2012.

Beheersplan

De Gemeente Zijpe geeft in 1994 als stageopdracht het schrijven van een inrichting- en beheersplan. De stagiaire stelt het overwoekeren van de bloeiende planten door grassen, braam, duindoorn en rimpelroos vast en pleit voor een gefaseerd maai-beheer van de hellingen. Het hoofddoel van haar plan is een inrichting ter verbetering van de stand van de zandhagedis en de dagvlindersoorten bruin blauwtje, kleine parelmoervlinder en oranjetipje. Van de eerste drie soorten zijn op dat moment incidentele waarnemingen bekend en het oranjetipje is er nooit waargenomen. Zij hoopt dat het grootste deel van haar plan de instemming krijgt van de Gemeenteraad. Helaas wordt het plan niet uit-

Tabel 2. Aantallen rond Petten (maximum per decade per vliegplaats per onderzocht jaar).

jaar/decade	06-III	07-I	07-II	07-III	08-I	08-II	08-III	09-I	totaal
1990			40	29	2				71
1991			48	525	925	358	57	2	1915
1992	130	390	346	110	40				1016
1994		11	376	121	17				525
1995				3	134	45	2		184
1996			4	123	34	14	1	1	177
1997			37	68	34	20	1		160
2003	7	44	45	?	6	1			103
2004	1	8	97	70	30	2			208
2005		3	181	143	55	0	2		384
2006				46	8				54
2007		32	11	0	1	1			45
2008		9	10	4	3				26
2009		6	41						47
2010		1	15	34	2	4			56
2011		4	31	3	4	2			44
2012		3	0	19	6	2			30
totaal	138	511	1282	1298	1301	449	63	3	5045

gevoerd. Wel zijn de hellingen vanaf 1997 enkele jaren gedeeltelijk gemaaid, waarbij het maaisel is afgevoerd. Hiervan heeft het zwarspruetdikkopje helaas niet kunnen profiteren. De luzerne is dan al bijna verdwenen. De natuurwaarde van het gebied is niet verhoogd en zelfs is de overwoekering van de hellingen niet tot staan gebracht. Na de eeuwwisseling zijn bloeiende wilde planten en foeragerende dagvlinders alleen nog direct naast het smalle wandelpad te vinden.

Ten slotte

De rimpelrozen en duindoorns vormen een ondoordringbaar oerwoud. Er loopt zelfs geen pad doorheen. Mens en zwarspruetdikkopje hebben hier niets meer te zoeken. Het beheersplan is een plan gebleven. De combinatie zwarspruetdikkopje – Pettemer Tankvalhellingen - 1991 blijft memorabel.

Dankzegging

Met dank aan Hans Broekema, medewerker Beheer & Uitvoering van de Gemeente Zijpe, voor de inzage in het beheersplan.

Literatuur

- Glas, P., L.F. van Loom, P. Morsch, J. Seveke (1989). Petten, stiefkind van de zee. Pirola Schoorl.
- Gronert, Rineke (1994). Beheersplan kunstduinen van stagiaire Mariska van der Vliet. Windbreker 69.
- Gronert, Rineke (2000). Fladderen in de wind. Dagvlinders en libellen aan de kust.
- Ten Hallers-van Hees, Liesbeth & Tim Pavlicek-van Beek (1990). Uw tuin vol vlinders. De Vlinderstichting.
- Vliet, Mariska van der 1994. Inrichting- en beheersplan Kunstduinen en Tankvallen Petten.